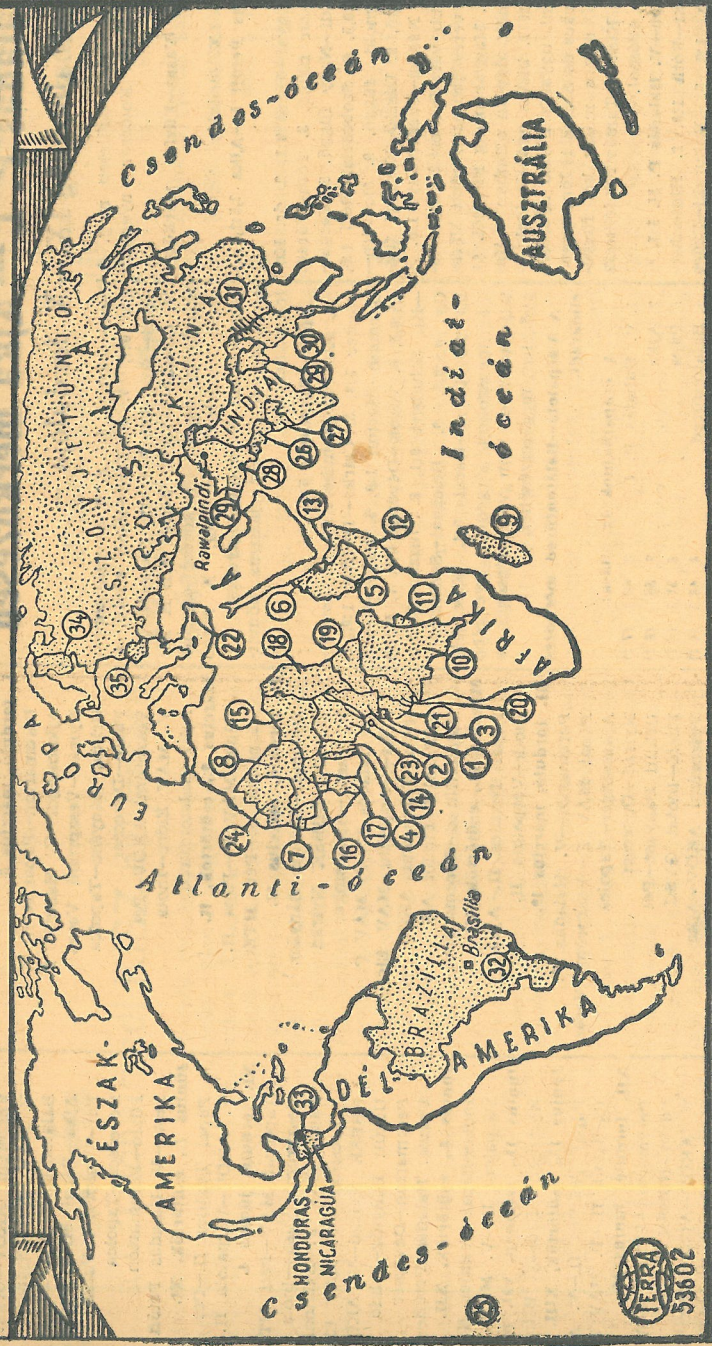

VÁLTOZÁSOK A VILÁG TÉRKÉPÉN 1960-BAN

Az 1960. évi számos változás hozott a világ politikai térképén. A következőkben földrészek szerinti, időrendi sorrendben adunk áttekintést eme változásokról. (A szövegben zárójelben feltüntetett számok a térképen a bekarikázotti számoknak felelnek meg.)

Afrika

1960 első sorban „Afrika éve” volt. A nemzeti függetlenségi mozgalom orkánja száguldott végig a „fekete földrész” legsötétebb területein.

Január 1.: A Franciaország igazgatása alatt álló KAMERUN (1) ENSZ gyámsági területet független államná kiáltották ki.

Április 1.: Spanyol Guinea gyarmatát a spanyol kortesz (parlament) 1959. évi határozata alapján kettéosztják. FERNANDO POO (2) és RIO MUMI (3) néven a volt gyarmatot spanyol „tengerentúli tartományokká” léptették elő. E cselekedetükkel a spanyolok a további is fennmaradt gyarmatát elnyomást kívánják alázní.

Április 27.: A Guineai-öböl partján fekvő TOGO (4) ENSZ gyámsági terület — lényegileg francia gyarmat — a független nemzetek sorába lép.

Május 20.: Etiópia (5) társországot, ERITREÁT (6) az ország ú. n. autonóm területévé fokozták le.

Június 20.: Az afrikai népek szabadságharcja meghozza első győzelmét. Szenegál (7) és Szudán (8), évtizedeken keresztül francia gyarmatok, majd 1958 őszén autonóm köztársaságok, lényegében továbbra is fegyvertelenek, melyek a MALLI ALLAM SZÖVETSÉGBEN egyesültek, függetlené válnak a Francia Köztársaság (9) állampolgárai lesznek (észtantén a Francia Köztársaság keretén belül).

Június 30.: Afrika legnagyobb országa, az ásványokban rendkívül gazdag Belga-Kongó, kerek 80 évi gyarmati uralom után feladja a függetlenség útját. A függetlenség színe egy időben megindul a nemzetközi imperializmus bomlasztó tevékenysége, mely a független KONGO (10) területét szétválasztja tíz ki céljával.

Június 30-ával egyidejűleg RUANDA-URUNDI (11) ENSZ gyámsági terület, mely közigazgatásilag Belga-Kongóhoz tartozott, közvetlenül belga igazgatás alá került.

Július 1.: Olaszország egyetlen gyarmata — Szomália (12) ENSZ gyámsági terület — függetlenséget kap és Brit Szomálifölddel (13) SZOMÁLIA DEMOKRATIKUS KÖZTARSASAG néven egyesül.

Október 1.: Pekingben 1960. január 28-i határozatával Kiegyezmény

Augusztus: Franciaország a Francia Köztársasághoz tartozó további 8 autonóm köztársaságnak teljes jogi függetlenséget kénytelen megadni. Augusztus 1-én DAHOMEY (14), 3-án NIGER (15), 5-én FELSŐ-VOLTA (16), 7-én ELEFANTCSONTPART (17), 11-én CSAD (18), 13-án a KÖZÉP-AFRIKAI KÖZTARSASAG (19), 15-én a KONGÓI KÖZTARSASAG (20), 17-én pedig GABON (21) kiáltja ki függetlenségét.

Augusztus 16.: Hosszas tárgyalások után a CIPRUSI KÖZTARSASAG (22) is a független nemzetek sorába lép. Nagy-Britannia a sziget függetlenségének megadásához csak úgy járult hozzá, ha angol katonai bázisok biztosítására 250 négyzetkilométernyi terület brit szuverenitás alatt marad.

Augusztus 20.: A Mali Állam szövétség felbomlik, miután francia imperialista sugalmazásra Szenegál (7) szeparatistái sikeres puccsot hajtanak végre.

Szeptember 22.: A Mali Állam szövétség hivatalosan is feloszlik. Az államszövétség másik tagja, Szudán (a volt Francia Szudán) felveszi a MALLI KÖZTARSASAG (8) nevet.

Október 1.: Nagy-Britannia egyik legfontosabb gyarmata, Afrika legnépesebb országa, NIGERIA (23) függetlenségét kikiáltja. Brit Kamerun ENSZ gyámsági terület, mely október 1-én Nigéria szerves része volt, közvetlenül Nagy-Britannia irányítása alá kerül, amíg az 1961-ben sorra kerülő népszavazás eldönti Nigériához, vagy Kamerunhoz fog-e csatlakozni.

November 28.: A Francia Köztársaság utolsó autonóm köztársasága, MAURITANIA ISZLAM KÖZTARSASAG (24) is elnyeri teljes jogi függetlenségét. 1960 a gyarmatbirodalmak széthullásának és a francia gyarmatok teljes szétbomlásának éveként kerül be a történelembe. A függetlenségi hullám a Csendes-óceán legátváltabb szigeteire is eljutott. WALIS és FUTUNA (25) francia gyarmat kivált Új-Kaledóniából és tengerentúli területévé váló átalakulással egy lépéssel közelebb jutott a függetlenséghez.

Ázsia

Május 1.: India központi kormány nemzeti elvek alapján Bombay államot GUJZERÁT (26) és MAHARASZTRA (27) államokra osztja ketté.

Augusztus 2.: KARACSI (28), PAKISZTÁN (29) eddigi fővárosa a jövőben csak szövetségi terület lesz. Az ideiglenes főváros, Rawalpindi, amíg a tervezett új főváros, Iszlambad felépül.

Október 1.: Pekingben 1960. január 28-i határozatával Kiegyezmény

Az ifjúsághoz, a „Pancsa Szála” (békés együttélés 5 alapelve) jegyében ünnepélyes keretek között aláírják a KINA és BURMA (30) közötti vitás határterületek (31) kérdésének tisztázásáról szóló egyezményt.

Latin-Amerika

Április 21.: Felfedezték Brazília néhány év alatti épített, Goiás állam fekvő új fővárosát: BRASÍLIÁT, amely ezennel külön szövetségi területet képez. Az eddigi főváros — Rio de Janeiro — és szövetségi kerület GUANABARA (32) állam néven Brazília 21. állama lesz.

November 18.: A Hágai Nemzetközi Bíróság a Nicaragua és Honduras közötti vitás határterület jogú városra oszlik.

letet a MOSZKITO-PARTVIDÉKÉPT (33) véglegesen Hondurasnak ítéli.

Európa

November 24.: Moszkvában véget érnek a szovjet–finn tárgyalások, melynek egyik eredményeként a Szovjetunió kedvező feltételek mellett Finnországnak (34) bejövő adja a SAIMAA csatorna szovjet részét a hozzátartozó partszakasszal együtt.

December 24.: Közigazgatási reform ROMÁNIÁBAN (35), melynek következtében jelentősen csökken a járáskor száma. Románia jelenleg 15 tartományra és a Maros-Magyar Autonóm Tartományra, valamint két tartományi jogú városra oszlik.

A törvényes kongói kormány állandó irodát nyitott Kairóban

ENSZ képviselőjéhez azért, mert a belga hatóságok Ruanda Urundiban segítséget nyújtottak Mobutu egységének a Kivu tartomány ellen indított támadásához.

Kaszavubu hétfőn Leopoldvilleben rádióbeszédet mondott. Bejelentette, hogy január 25-ére összehívta egy kerekasztali értekezletet, „Kongó központi intézményeinek megreformálására.” Az értekezlet színhelyét később választják majd ki — mondotta.

Kaszavubu közölte, hogy az értekezlet megszervezésével illetőleg bízza meg, aki még szeptemberben javasolt a miniszterelnöki tisztviselőre. Az elnök szükségesnek tartotta megjegyezni, hogy a parlamentet egyelőre nem hívják össze. Arról nincsen hír, hogy a kerekasztali értekezleten Lumumba is részt vesz-e.

Hammarskjöld tegnap indult háromhetes afrikai látogató körútra, amelynek jövetelét Kongóban tölti. A főtitkár szerdán érkezik Brazzaville-be, a volt Francia Kongó fővárosába és onnan folytatja útját Leopoldville-be. Kongóból később a Délafrikai Unióba, Észak-Rhodesiába és Kairóba tesz látogatást, majd előre láthatólag Indiába is utazik, hogy találkozzék Nehru miniszterelnökkel.

Nyugati jelentések szerint hétfőn az ENSZ titkársága több Kongóra vonatkozó dokumentumot hozott nyilvánosságra. Ezek között szerepel a főtitkárnak még december 21-én Kaszavubu kongói elnökhöz intézett levele. Ebben Hammarskjöld élesen bírálja a Kaszavubu-Mobutu

Az indonéz kormányküldöttség látogatása

Hruscsov elvtársnál

Moszkva (TASZSZ) Kedden reggel az Indonéz Köztársaság kormányküldöttségének tagjai, Nasution tábornok hadügyminiszternek, az indonéz hadsereg vezérkari főnökének vezetésével látogatást tettek a Kremlben Nyikita Hruscsov elvtársnál, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke. Nasution tábornok, a küldöttség vezetője átnyújtotta Hruscsovnak Sukarno indonéz elnök személyes üzenetét. Hruscsov kérésre Nasutiont, adja át üdvözlését és jókívánságait az elnöknek.

Hruscsov és Nasution tábornok beszélgetést folytatott, amelyen szovjet részről jelen voltak Malinovszkij marsall hadügyminiszter, Vaszilij Kuznyecov külügyminiszterhelyettes és más személyiségek. (MTI)

Tüntetés a washingtoni Fehér Ház előtt

Washington (MT) Mint a TASZSZ tudósítja, jelent, az amerikai közvélemény képviselői, akik New Yorkból, Chicagóból, San Franciscóból, Los Angelesből és az Egyesült Államok más részeiből érkeztek Washingtonba, hétfőn a Fehér Ház előtt tüntetést rendeztek és így adtak hangot annak az országiserte egy erősebbé váló követelésnek, hogy osszassák fel az amerikaiellenes tevékenységet vizsgáló bizottságot. A tüntetők — közöttük sok fiatal, a tudomány számos képviselője, több lelkes, tanító és tanár, úgyletember — kétórás tüntető menetben adtak hangot követelésüknek.

Később nagy tömeg részvételével tiltakozó gyűlést rendeztek.

Ugyanakkor intézkedéseket követelt a kongói parlament mielőbbi összehívására és a parlamentti képviselők biztonságának szavatolására. — Mint ismeretes, a Mobutu-Kaszavubu-klíka mindent elkövet a kongói képviselőház és szenátus működésének megakadályozására. Hammarskjöld ezenkívül sürgeti a politikai foglyok kérdésének megoldását.

E kérdés felvetését nyilvánvalóan azért nem kerülhette el a főtitkár, mert több afrikai és ázsiai ország, éppúgy, mint a szocialista országok, állathatósan követelik a jogtalanul börtönbevetett Lumumba miniszterelnök és több más kongói vezető halálát. — Hammarskjöld szoros együttműködésre szólítja fel Kaszavubu elnököt a hétfőn Leopoldville-be utazott ügynevezett kongói képviselő bizottsággal, majd ezekkel a szavakkal fejezi be levelét: „őszintén remélem, hogy nem alakul ki olyan helyzet, amely nem adna számomra más választást, mint javasolni a Biztonsági Tanácsnak az ENSZ csapatok visszavonását a Kongói Köztársaságból.

Az említett kongói békétlenség bizottság az AP értesülése szerint tegnap, kedden kezdte meg munkáját.